ابتکار
روزنامه صبح ایران

شنبه ۶ اردیبهشت ۱۴۰۴
۲۷ شوال ۱۴۴۶
۲۶ آپریل ۲۰۲۵
سال بیست‌ویکم
شماره ۵۸۹۱
۱۲ صفحه
۱۰۰۰۰ تومان

سفرهای بی وقفه وزیر امور خارجه در آستانه سومین دور مذاکره بررسی شد

دیپلماسی شطرنجی ایران

گروه سیاست خارجی- در حالی‌که ایران و آمریکا با میانجی‌گری عمان دور جدیدی از مذاکرات هسته‌ای را آغاز کرده‌اند، فضای گفت‌وگوها همچنان پیچیده، مبهم و متأثر از تهدیدهای اسرائیل و فشارهای داخلی است. ترامپ با پیشنهاد توافقی «ترامپی» و شروط سخت‌گیرانه وارد میدان شده و در تلاش برای ثبت دستاوردی در سیاست خارجی است، در حالی‌که ایران به‌دنبال لغو تحریم‌ها و تضمین ماندگاری توافق است. اما موانع داخلی و منطقه‌ای می‌توانند روند دیپلماسی را تهدید کنند.مقام‌های ارشد هیأت‌های ایرانی و آمریکایی از «پیشرفت‌هایی» در روند گفت‌وگوها خبر داده‌اند. هم‌زمان، بدر البوسعیدی، وزیر امور خارجه عمان در پیامی در شبکه اجتماعی ایکس تأکید کرده که گفت‌وگوها «شتاب گرفته‌اند» و حتی آنچه پیش‌تر «ناممکن» به‌نظر می‌رسید، اکنون در «قلمرو امکان» قرار گرفته است. با وجود این تحرکات، روند مذاکرات همچنان با احتیاط و در فضایی بسته پیگیری می‌شود.

شرح درصفحه ۲

سالانه ۵۵ میلیارد متر مکعب گاز از مسیر آذربایجان وارد می شود

تفاهم گازی بزرگ ایران و روسیه

صفحه ۱۱

رهبر انقلاب در مراسم عزاداری شهادت امام صادق (ع):

خط ائمه خط ایستادگی و استقامت است

◆ وقتی که امام حسن مجتبی (ع) با معاویه صلح کردند، عده‌ای گله و اعتراض می‌کردند؛ حضرت در پاسخ می‌گفتند این موضوع موقت است

◆ یکجا دهن‌لقی، یکجا اعتراض بیخودی و یکجا صبر نکردن مسیر را عوض می‌کند

صفحه ۲

قصد دارند باز هم جلوی توافقات احتمالی را بگیرند چون منافعشان در تحریم است

خطایی که عمداً، سهوی شد!

صفحه ۴

تغییر از ۱۵ اردیبهشت یا ابتدای خرداد؟

سرگردانی ساعت‌ها در تابستان ایران

صفحه ۳

لوایح پالرمو و CFT همزمان با مذاکرات ایران و آمریکا تصویب می‌شود؟

سنگ اندازی تندروها با FATF

صفحه ۲

سرمقاله

محمدعلی وکیلی

چرا بهار ۱۴۰۰ نشد ولی امروز شاید بشود؟

آقای روحانی، رئیس‌جمهور اسبق، در دیدار با مجمع ایثارگران گفته‌اند: «سال ۱۴۰۰ پرونده هسته‌ای با محوریت آقای عراقچی آماده توافق بود، ولی نگذاشتند.»

در همان زمان و به بهانه اعتراض ایشان و تصمیم بر واگذاری پرونده هسته‌ای به دولت بعد، سرمقاله‌ای تحت عنوان «اعتماد یا اتقان» نوشتم. در آن یادداشت، ضمن آسیب‌شناسی عملکرد دولت‌های اصلاح‌طلب، به چرایی موانع انجام وعده‌ها پرداختم.

در آنجا آوردم که همواره گمان دولت‌های اصلاح‌طلب این بود که نظام از آن‌ها مطالبه کار با اتقان را دارد، در حالی که مطالبه ابتدا اعتماد و سپس اتقان بود. دولت آقای روحانی در بهار مورد اشاره به نبود اعتماد باخت.

در سال ۱۳۹۶، در آستانه تشکیل دولت دوم آقای روحانی، به اتفاق اعضای هیئت‌رئیسه فراکسیون امید (که دکتر پزشکیان هم حضور داشت)، خدمت ایشان رسیدیم و عرض کردیم که مهم نیست چه کسی در کابینه باشد و اگر هیچ اصلاح‌طلبی هم حضور نداشته باشد، هیچ اشکالی ندارد، به شرط اینکه با هماهنگی بتوانید در منظومه اعتماد نظام قرار بگیرید.

چرا که تجربه نشان داده است با دو قطبی در حاکمیت و این‌که «می‌خواستیم ولی نگذاشتند»، مسئله‌ای از مردم حل نخواهد شد.

عرض کردیم گره‌ها و مشکلات موجود، به‌خصوص بحران روابط خارجی در محیط سوءتفاهم داخلی، قابلیت حل‌وفصل ندارد. مطالبه مردم انجام تغییرات در رویه‌های بن‌بست‌ساز است. هرکس بتواند این تغییرات را انجام دهد و گره‌ای از مشکلات مردم حل کند، همان اصلاح‌طلب است. مهم نیست در کدام حزب یا با کدام لیبل سیاسی باشد.

ادامه درصفحه ۲

اخبار

توصیه رئیس اتحادیه طلا به خریداران

مردم منتظر کاهش بیشتر قیمت‌ها هستند

در پی کاهش ۲۳ دلاری اونس جهانی و کاهش نرخ ارز، بازار داخلی طلا و سکه نیز هفته‌ای کاهشی را پشت سر گذاشت؛ بطوریکه سکه تمام طرح جدید با کاهش چشمگیر ۵.۶ میلیون تومانی به ۷۱ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان رسید. به گفته رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران، با وجود این افت قیمت، بازار همچنان در رکود به‌سر می‌برد و نگرانی‌ها درباره آینده قیمت طلا ادامه دارد. اما اکنون شرایط خوبی است و مردم می‌توانند معاملات خود را انجام دهند.

نادر بذرافشان در گفت‌وگو با ایسنا، در رابطه با وضعیت یک هفته اخیر بازار سکه و طلا اظهار کرد: از ۳۰ فروردین ماه تا امروز (جمعه/پنجم اردیبهشت ماه) در بازارهای جهانی در مجموع ۲۳ دلار کاهش اونس جهانی طلا را داشتیم؛ نوسانات افزایشی و کاهشی در طول هفته وجود داشت اما در مجموع ۲۳ دلار کاهش اتفاق افتاد که در حال حاضر ۲۳۰۴ دلار هر اونس طلا در بازارهای جهانی قیمت دارد. رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران افزود: در بازارهای داخلی نیز روند کاهشی قیمت‌ها را داشتیم که نسبتا بالا بود؛ هر گرم طلای ۱۸ عیار با ۳۶۵ تومان کاهش در آخرین معاملات پایانی هفته به شش میلیون و ۴۵۹ تومان آخرین قیمت بود. در طول هفته در بازار سکه نیز کاهش نسبی خوبی را داشتیم.

وی خاطرنشان کرد: سکه تمام طرح جدید در طول هفته پنج میلیون و ۶۰۰ هزار تومان کاهش داشته و در آخرین قیمت به ۷۱ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان رسید. سکه تمام طرح قدیم با سه میلیون و ۶۰۰ هزار تومان کاهش آخرین قیمت آن ۶۸ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان بود. نیم سکه با پنج میلیون و ۷۰۰ هزار تومان کاهش به ۴۲ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان، ربع سکه با یک میلیون و ۸۰۰ هزار تومان کاهش به ۲۴ میلیون و ۷۰۰ هزار تومان و سکه یک گرمی بانک مرکزی هم در مجموع با ۴۰۰ هزار تومان کاهش قیمت در طول هفته، در آخرین قیمت به ۱۳ میلیون و ۳۰۰ هزار تومان رسید. بذرافشان در رابطه با آخرین وضعیت حباب سکه در بازار نیز گفت: حباب سکه نیز در مجموع ۹۵۰ هزار تومان کاهش قیمت داشته و به هشت میلیون و ۸۰۰ هزار تومان رسیده است. این شرایط در حالیست که در بازار نه تنها هیچگونه التهابی وجود ندارد، بلکه متاسفانه شرایط رکود در بازار و صنعت حاکم است و علیرغم کاهش قیمت‌ها هم، شرایط به صورتی است که مردم همچنان امیدوار به کاهش بیشتر هستند و نسبت به آینده طلا و ثبات آن، احساس نگرانی دارند. رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران تصریح کرد: آنچه که واضح است این است که کاهش نسبتاً خوبی نسبت به شرایط بازار جهانی پیش آمد و نسبت به آن، اثر کاهش ارز بالاتر بوده است؛ اما در حال حاضر با توجه به ثباتی که دو هفته گذشته طی کردیم، کاهش نسبتاً بالاتر از بازار نوسانات جهانی بوده و مردم چندان منتظر نوسانات کاهشی یا افزایش قابل توجه دیگری در حال حاضر نباشد؛ در حال حاضر قیمت‌ها ثبات نسبی خوبی پیدا کرده‌اند که دور از انتظار بوده و بالاتر نوسانات بازارهای جهانی بوده است؛ بنابراین مردم می‌توانند با اطمینان نسبت به خرید مصنوعات طلا و سکه اقدام کنند.

بقائی: خاتمه دادن به تحریم‌های غیرانسانی علیه مردم ایران برای ما یک اولویت است

سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران گفت: خاتمه دادن به تحریم‌های غیرقانونی و غیرانسانی علیه مردم ایران، به‌صورت عینی و سریع، برای ما یک اولویت است.

به گزارش ایسنا، اسماعیل بقائی در توییتی با اشاره به ورود سید عباس عراقچی به عمان جهت شرکت در سومین دور مذاکرات غیر مستقیم ایران و آمریکا در صفحه اجتماعی ایکس نوشت: «دکتر عراقچی وزیر امور خارجه و هیأت همراه برای شرکت در سومین دور گفتگوهای ایران-آمریکا که با میانجیگری وزیر امور خارجه عمان برگزار می‌شود وارد مسقط شده است.» وی افزود: ما مصمم به صیانت از حقوق قانونی و مشروع ملت ایران برای استفاده از انرژی هسته‌ای جهت مقاصد صلح‌آمیز هستیم و در عین حال آماده برداشتن گام‌های معقول جهت اطمینان‌بخشی نسبت به ماهیت کاملاً صلح‌آمیز برنامه هسته‌ای خود می‌باشیم. بقائی با بیان اینکه خاتمه دادن به تحریم‌های غیرقانونی و غیرانسانی علیه مردم ایران، به‌صورت عینی و سریع، برای ما یک اولویت است، تصریح کرد: باید دید طرف مقابل تا چه میزان از جدیت و آمادگی لازم برای یک توافق عادلانه و واقع‌بینانه برخوردار است.

وقتی روابط دیپلماتیک ایران بازیچه دست صداوسیما می‌شود

سه اشتباه، فقط یک عذرخواهی!

در روزهای اخیر، پخش چند برنامه تلویزیونی از صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران موجی از واکنش‌ها را در فضای عمومی و رسانه‌ای کشور به‌دنبال داشته است. کارشناسان و تحلیل‌گران رسانه معتقدند این اتفاقات نشان‌دهنده برخی ناهماهنگی‌ها و مشکلات ساختاری در مدیریت این سازمان بزرگ و اثرگذار است.

ماجرا از پخش یک آیتم طنز از تلویزیون که فیصل بن رحمان، وزیر امور خارجه عربستان را به سخره گرفته بود آغاز شد. نکته بحث برانگیزتر درباره این برنامه اینکه این اتفاق درست در زمانی رخ داد که سفر اخیر وزیر امور خارجه عربستان سعودی به تهران در ۲۸ فروردین به‌عنوان گامی مهم در مسیر عادی‌سازی و توسعه روابط میان جمهوری اسلامی ایران و پادشاهی عربستان سعودی ارزیابی شده است.

به گزارش خبرآنلاین به ۴ روز قبل بازگردیم؛ روز دوشنبه، یکم اردیبهشت، در برنامه‌ای به‌نام «درنگ» که از شبکه نسیم و با اجرای محسن افشانی پخش شد، در آیتمی که با هوش مصنوعی ساخته شده بود به صورت فرضی با وزیر امور خارجه عربستان سعودی گفت‌وگو شد.

این ماجرا انتقادات زیادی را به دنبال داشت تا جایی که شبکه نسیم با انتشار بیانیه‌ای این اشتباه را سهوی دانست و با اعلام اینکه به سازندگان تذکر جدی داده است، از مخاطبان عذرخواهی کرد.

با وجود آنکه شبکه نسیم در بیانیه‌ای، پخش این آیتم را «سهوی» دانست و اعلام کرد با عوامل خاطی برخورد انضباطی صورت گرفته است، اما تردیدهای جدی درباره میزان سهوی بودن چنین اقدامی مطرح شده است. برنامه یادشده از نوع تولیدی بوده، نه زنده، و پیش از پخش نهایی، توسط چندین حلقه نظارتی و فنی بررسی می‌شود؛ ازجمله تهیه‌کننده، کارگردان، ناظر محتوایی، مدیر شبکه، و نهایتاً ناظر پخش. این سطح از بررسی‌های معمول، احتمال بروز یک خطای سهوی محتوایی را کاهش می‌دهد.

از منظر ناظران سیاست خارجی، این هم‌زمانی میان پخش برنامه و تقویت روند دیپلماسی میان تهران و ریاض، می‌تواند حاوی پیام‌هایی متضاد برای طرف سعودی و دیگر بازیگران منطقه‌ای باشد. اهمیت ماجرا در آن است که صداوسیما، به عنوان رسانه‌ای رسمی، همواره از سوی افکار عمومی و تحلیل‌گران خارجی به‌عنوان بازتاب‌دهنده مستقیم سیاست‌های نظام جمهوری اسلامی ایران تلقی می‌شود. در نتیجه، محتوای منتشرشده در این رسانه از جنبه‌ای فراتر از تولیدات معمول رسانه‌ای ارزیابی می‌شود و به نوعی نقش بلندگوی دیپلماسی عمومی کشور را ایفا می‌کند.

سه سناریو برای اقدام تلویزیون

تحلیل‌گران رسانه‌ای سه سناریوی محتمل را برای بروز این اتفاق در نظر گرفته‌اند. در گام اول بی‌اطلاعی از پیامدهای سیاسی محتوای برنامه که در این فرض، تولیدکنندگان برنامه آگاهی دقیقی از حساسیت روابط دیپلماتیک و پیامدهای محتوا نداشته‌اند. این وضعیت می‌تواند نشانه‌ای از ضعف آموزش، نبود تحلیل سیاسی در بدنه تولید و فقدان هماهنگی با سیاست‌های کلان فرهنگی و سیاسی کشور باشد.

در سناریو دوم نگاه انتقادی ریشه‌دار در بخشی از بدنه تولید رسانه‌ای مطرح است که برخی احتمال می‌دهند که گرایش‌ها و رویکردهای سیاسی خاص در میان برخی از نیروهای رسانه‌ای، با سیاست رسمی نظام همسو نیست و در نتیجه این تضاد، گاه در قالب تولید محتوایی غیرهم‌راستا بروز پیدا می‌کند. در این نگاه، مشکل ساختاری است و به یک مورد خاص محدود نمی‌شود.

سناریو سوم اما آگاهی کامل درباره محتوا از سوی سازندگان، بدون پیش‌بینی شدت واکنش‌ها از جانب مخاطبان است، در این حالت، مسئولان تولید و پخش به‌طور کامل از بار معنایی و سیاسی برنامه آگاه بوده‌اند اما شدت واکنش‌ها و پیامدهای بین‌المللی آن را پیش‌بینی نکرده‌اند. در چنین شرایطی، پوزش و برخورد انضباطی بیشتر جنبه کنترل بحران دارد تا پذیرش واقعی مسئولیت.

اشتباه پشت اشتباه...

اما دلیل مطرح شدن این سه سناریو صرفا بخاطر این برنامه نبود، در واقع در کمتر از سه روز یک حادثه دیگر رخ داد، در برنامه زنده «سیمای خانواده» که چهارشنبه از شبکه یک سیما پخش شد، توهینی به اهل سنت انجام شد که واکنش‌های گسترده‌ای در رسانه‌ها و میان افکار عمومی به دنبال داشت .

خطای رخداده در این برنامه که واکنش‌های مذهبی و اجتماعی را به همراه داشت، از سوی مسئولان صداوسیما به‌عنوان یک «خطای نابخشودنی و مشکوک» توصیف شد. این رویداد که در یک برنامه زنده تلویزیونی اتفاق افتاد، منجر به برکناری فوری مدیر پخش شبکه یک سیما شد. در پی این اقدام، صداوسیما اطلاعیه‌ای رسمی منتشر کرد که در آن به سیاست‌های این سازمان در تولید محتوای رسانه‌ای اشاره شد.

براساس این اطلاعیه، صداوسیما در ماه‌های اخیر با تمرکز بر تقویت وحدت امت اسلامی و احترام به تمامی مذاهب، برنامه‌هایی را تولید و پخش کرده که برخی از آن‌ها با استقبال مخاطبان در کشورهای اسلامی مواجه شده است. به همین دلیل، بروز چنین اشتباهی در یکی از برنامه‌های زنده تلویزیونی نه‌تنها برای سازمان صداوسیما بلکه برای کل رسانه ملی یک ضربه به اصول رسانه‌ای و اهداف کلان سازمان به‌شمار می‌رود.

در واکنش‌های سریع و هماهنگ، ویدئوی منتشرشده از این برنامه به‌طور کامل از تمامی پلتفرم‌های وابسته به رسانه ملی، از جمله تلوبیون و سپهر، حذف شد. همچنین به گزارش خبرگزاری دانشجو، اقدامات قضائی برای ۸ نفر از دست‌اندرکاران برنامه صورت گرفت و آن‌ها به مراجع قضایی معرفی شدند.

در پی این حوادث، علاوه بر برکناری مدیر پخش، مدیر گروه تولید برنامه نیز از سمت خود کنار گذاشته شد. رئیس سازمان صداوسیما دستور تشکیل کمیته‌ای ویژه برای بررسی ابعاد مختلف این اتفاق و شناسایی عوامل احتمالی دیگر را صادر کرد. این کمیته متشکل از نمایندگان مرکز صیانت، معاونت سیما، معاونت حقوقی و اداره کل بازرسی است که قرار است بررسی‌های دقیق‌تری را در خصوص این حادثه انجام دهد.

معاونت سیما در اطلاعیه خود تأکید کرد که صداوسیما به‌عنوان رسانه ملی، همواره به حفظ وحدت و انسجام اسلامی و احترام به اصول اخلاقی در تولیدات خود پایبند بوده و هرگونه اقدام تفرقه‌افکنانه را محکوم می‌کند. همچنین از نهادهای امنیتی خواسته شده تا با بررسی دقیق ریشه‌ها و عوامل این اتفاق، از بروز چنین مسائل مشابهی در آینده جلوگیری کنند.

رییس صداوسیما عذرخواهی نکرد هیچ، طلبکار هم شد!

هرچند انتظار می‌رفت که رییس صداوسیما بابت سه اشتباه بسیار بزرگ در کمتر از یک هفته توضیحاتی ارائه دهد، اما او بدون عذرخواهی و با برداشتن بار مسئولیت این ماجرا از روی دوش خود، در شبکه اجتماعی ویراستی نوشت: مطمئن باشید فرزندان ملت در رسانه ملی ریشه فتنه را کور خواهند کرد. فتنه افکنی در جامعه اسلامی هیچ مدافعی بین مسلمانان واقعی ندارد.»

محسن برمهانی، معاون سیما نیز درباره توهین به مقدسات اهل سنت در شبکه یک سیما توضیح داد: «خطای تأسف بار چهارشنبه که تا حدود زیادی مشکوک است و اطمینان نداریم که سهوی بوده باشد و امیدواریم که سهوی بوده باشد، وقتی اتفاق افتاد، ابتدا شبکه یک خودش ، وسط آن آیتم مطلع شد. یکی دو دقیقه بعد آیتم را قطع کرد و ویدئو را از بسترهای فضای مجازی در اختیار سازمان صداوسیما بلافاصله برداشت. در عالی‌ترین و بالاترین سطوح سازمان صداوسیما، موضوع بلافاصله پیگیری شد. کمیته‌هایی تشکیل شد. آقای دکتر جبلی خودشان شخصاً پیگیر بودند که این اتفاق به درستی از مراجع مختلف رقم بخورد. چند ساعت بعد، هشت نفر از افراد مقصر که ما نمی‌دانیم هنوز کدام یک از این افراد عمداً و کدام یک سهواً در این اتفاق سهیم بودند، فراخوانده شدند. افراد مقصر امروز به دستگاه قضای معرفی شده‌اند. چهار نفر از آنها دستگیر شده‌اند که الان بازداشت هستند و تحت بازجویی.»

او در بخش دیگری از صحبت‌هایش افرادی که این ویدیو را در فضای مجازی دست به دست می‌کنند مورد خطاب قرار داد و گفت: «واقعا این مسئله برای ما یک موضوع حیثیتی بود و بلافاصله بعد از این که این اتفاق افتاد و قبل از این که کسی بخواهد نکته‌ای بگوید و در فضای مجازی منتشر شود، برنامه‌های وحدتی در کنداکتور جای گذاری شد. که متاسفانه به نظرم همین طور که این اتفاق خطایی نابخشودنی است، بازنشر آن در فضای مجازی هم خطایی نابخشودنی است، مخصوصا اولین نفر و اولین نفراتی که این کار را کردند یعنی آن‌ها امری خلاف امنیت ملی انجام دادند. بلافاصله اعلام جرم شد قبل از این که کسی مطلع شود، بلافاصله این‌ها خواسته شدند و مورد بازجویی قرار گرفتند توسط مرکز صیانت و حفاظت سازمان صدا و سیما و بازرسی سازمان صدا و سیما و بعد تازه این موضوع منتشر شد.

صداوسیما به روابط ایران و ایتالیا هم آسیب زد؟

در این میان و پس از آنکه تمام این حواشی به پایان رسید، روز گذشته تلویزیون فیلم سینمایی «عمر مختار» را پخش کرد که به موضوع مبارزات مردم لیبی علیه استعمار ایتالیا می‌پردازد. این فیلم در حالی از تلویزیون پخش شد که مذاکرات غیر مستقیم و دیپلماتیک ایران و آمریکا در ایتالیا انجام شد . به اعتقاد برخی ناظران، زمان‌بندی پخش این اثر سینمایی می‌تواند سوءبرداشت‌هایی را در سطح افکار عمومی و نهادهای بین‌المللی به همراه داشته باشد و نیازمند دقت بیشتری در سیاست‌گذاری رسانه‌ای است.

برخی تحلیل‌گران معتقدند این سلسله رویدادها، تنها نمونه‌هایی از خطاهایی است که در صداوسیما در حال رخ دادن است و نشان از ضعف در مدیریت متمرکز دارد. به باور این منتقدان، ساختار فعلی سازمان به‌گونه‌ای است که تصمیم‌گیری‌ها به صورت جزیره‌ای و گاه متناقض انجام می‌شود، به‌طوری که برخی مدیران میانی و برنامه‌سازان بدون هماهنگی کامل با مدیریت کلان، محتوا تولید و پخش می‌کنند.

در این میان، نام برخی افراد همچون وحید جلیلی نیز به‌عنوان افراد تأثیرگذار در سیاست‌گذاری‌های فرهنگی و رسانه‌ای صداوسیما مطرح شده است. با این حال، برخی کارشناسان تأکید دارند که تمرکز بیش از حد بر افراد خاص نباید باعث غفلت از ساختار مدیریتی گسترده‌تر و چالش‌های نهادی این سازمان شود.

موضوع اصلی مورد توجه منتقدان، فقدان سازوکارهای شفاف پاسخ‌گویی، عدم انسجام در مدیریت محتوا، و فقدان هماهنگی در سیاست‌گذاری‌های رسانه‌ای است. با توجه به گستردگی فعالیت‌های سازمان صداوسیما – شامل ده‌ها شبکه تلویزیونی، رادیویی و آنلاین – کارشناسان بر این باورند که بازنگری جدی در ساختار مدیریتی و اجرایی این مجموعه ضروری به نظر می‌رسد.